

Barta Balázs
Ötvös & Restaurátorművész

Szakmai portfólió
a Magyar Művészeti Akadémia
2025–2028. évekre szóló
művészeti ösztöndíjpályázatához

BARTA BALÁZS

Ötvös & Restaurátorművész

TANULMÁNYOK

2009-2011 - Budapesti Szolgáltató- és Kézművesipari Szakképző Iskola, Ötvös - Aranyműves szak

2013-2018 - Magyar Képzőművészeti Egyetem - Restaurátor Tanszék – Iparműv. Spec., Fém-ötvös

DIPLOMAMUNKA

Magyar Királyi Darabontestőrség tisztí sisakjának restaurálása

PÁLYÁZATOK

2011 - „Mindörökké Zsolnay!” Pályázat III. helyezés

KIÁLLÍTÁSOK

2009 - Ifjú Alkotók Kiállítása, Budapest, Nemzeti Örökségvédelmi Hivatal

2010 - Hungoro Nemzetközi Óra és Ékszer kiállítás

2010 - Ifjú Alkotók Kiállítása, Budapest, Nemzeti Örökségvédelmi Hivatal

2011 - Hungoro Nemzetközi Óra és Ékszer kiállítás

2011 - „Mindörökké Zsolnay! Kiállítás, Budapest, Iparművészeti Múzeum

2011 - „Mindörökké Zsolnay!” Kiállítás, Pécs, Ezüstitűz Ékszerboltja

2018 - Megmentett műkincsek 2018, Budapest, Magyar Nemzeti Múzeum

2018 - Best of Diploma 2018, Budapest, Magyar Képzőművészeti Egyetem

2023 - Magyar Ötvösök Háza, Hollókő

2024 - NEKSZOE NEO ékszertervező verseny, Budapest, Ötvös Mesterségtörténeti Gyűjtemény

SZAKMAI MŰLT

2013-2016 - Restaurátor (fém) – Dobó István Vármúzeum

2018-tól - Egyéni vállalkozó

2021-től - Oktató - Magyar Képzőművészeti Egyetem

REFERENCIÁK

2016 - Kállay Ubul díszmagyar másolatának ötvös munkái - Csiki Székely Múzeum megrendelésére

2017 - Zrínyi Miklós szablya másolat (részvétel) - Nemzeti Közszerkeleti Egyetem számára

2017 - társszerző a Magyar Östörténet 5. kiadványában, Hétköznapiak a honfoglalás korában

2019 - Csornai hun diadem nemesmásolata - Magyar Nemzeti Múzeum megrendelésére

2020 - A Kármelita Rend egyes liturgikus tárgyainak a restaurálása

2020 - A zempléni csésze (10. század) nemesmásolatának az elkészítése

2020 - 17. századi tollforgó rekonstrukciójának elkészítése

2022 - Az aranybulla rekonstrukciójának elkészítése

„Mindörökké Zsolnay!”

2011-ben az Iparművészeti Múzeum egy ékszertervezői pályázatot hirdetett meg ezzel a címmel. A feladat az volt, hogy az épületről lehullott Zsolnay kerámiák felhasználásával olyan ékszert alkossunk, amely hiánypótló és helyspecifikus, a városhoz és a múzeum épületéhez köthető. Az ékszernek nemcsak az építészeti és kulturális örökség kortárs megfogalmazását kellett előtérbe helyeznie, hanem a nemzeti identitás megjelenését is erősítenie kellett a szuvenírek világában.

Erre a pályázatra egy stilizált tulipán alakú medállal jelentkeztem, amely az épület magyar szecessziós díszítéseire reflektált. A Zsolnay kerámiát úgy szerettem volna az ékszerbe építeni, hogy legyen benne játékosság és variálási lehetőség. Ezért az eltérő színű törött kerámiadarabokból két csepp alakú formát csiszoltam, amelyek számára az ezüsből készült ékszerben egy rekeszt alakítottam ki. Ez a rekesz előlről keretezett, hátulról pedig egy zsanéros kis fedéllel zárható. Így az ékszer variálható, hol zöld, hol sárga színű kerámiával.

A Zsolnay kerámiákat nem lehetett túlságosan vékonyra csiszolni, hogy ne váljanak sérülékennyé, ezért az ékszert is kicsit teltebbre szerettem volna készíteni, hogy a kerámia ne különüljön el benne. Nagyon kedvelem az ezüst és a fa együttes megjelenését, ezért a tulipán két szélén a stilizált szirmok fából készültek. A három anyagtípus együttes alkalmazása igazán harmonikus és kellemes megjelenést eredményezett.

Az ékszer elnyerte a zsűri tetszését, és III. helyezést értem el.

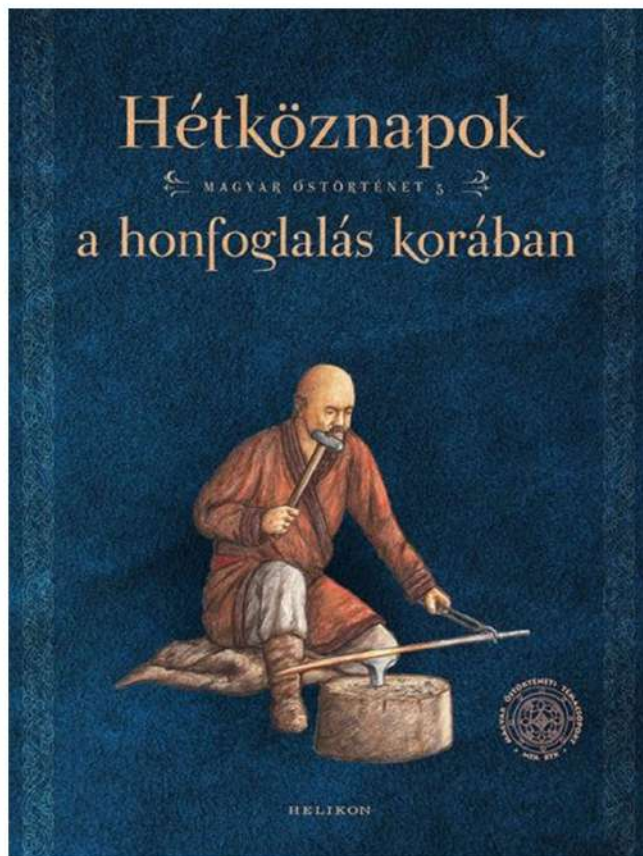

Kállay Ubul díszmagyarja ötvöstárgyainak nemes másolata

2016-ban azzal a megtisztelő felkéréssel kerestek meg, hogy készítsem el egy 19. század végi díszmagyar ötvöstárgyainak másolatait. Nagyon örültem a lehetőségnek, mert ezek igazán szép historizáló darabok, köztük az egyik kedvenc tárgytypusommal, egy tollforgóval (a pontos megnevezése: medály).

A legnagyobb kihívást abban láttam, hogy az eredetihez hasonló eljárásokkal készítsem el a tárgyegyüttest. A fő mesterdarabokat viaszból és gipszből faragtam ki, ezek alapján készültek el az öntvények. Az ismétlődő bogláros részek 9 db egymásra illesztett alkatrészből állnak, amelyeket egy menetes szár fog össze, ennek a szárnak a feje maga a legfelső, foglaltos elem. A munka összetettsége és a szűkös határidő miatt egy kollégám is csatlakozott a projekthez, aki a sarkantyúk elkészítésében és a lemezes munkák egy részében nyújtott segítséget. Az aprólékos kézi megmunkálásnak köszönhetően sikerült elérnünk, hogy a másolatok hűen tükrözzék az eredeti darabok kidolgozottságát és karakterét.

Rekonstrukciók hagyományőrzőknek

A honfoglalás kora már gyerekként is nagyon érdekelt, különösen a korabeli ötvösművészet. Ez az érdeklődés odáig nőtt ki magát, hogy manapság sok magyar és külföldi 10. századi hagyományőrző az általam készített rekonstrukciókat használja előadásai során vagy kísérleti régészeti célokra. Múzeumi kutatásaim és munkáim három legnagyobb elismerésének tartom, hogy elkészíthettem a zempléni csésze rekonstrukcióját, a magyarországi lovasíjászat újraalkotójának tarsoly- és övveret-rekonstrukcióit, valamint, hogy felkértek az ötvösségről szóló fejezet megírására a Magyar Östörténet 5. kiadványába.

Diplomamunka - Magyar Királyi Darabont Testőrség tiszti sisakjának restaurálása 2018

Restaurálás előtt

Magyar Királyi Darabont Testőrség tiszti sisakja,
20. század eleje
aranyozott sárgaréz
37 × 20,7 cm
Tulajdonos: Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest,
leltári szám: 76.35.I.

A műtárgy hiányosan és igen rossz állapotban került a restaurátorműhelybe. A sisaksüvegen, a forgótartón, a két oldalra felszegecselt sisakperemen, a szemernyő kis darabján és a nyakvért kétharmadán kívül, a többi elem eltűnt. Ezáltal a sisak elvesztette eredeti megjelenését és szétrepedt, hiányos állapota miatt szerkezeti stabilitását is. A Magyar Királyi Darabont Testőrség (1904-1918) számára készült és később a Magyar Királyi Testőrségnél (1920-1944) is rendszeresített sisak – az anyagvizsgálatok tükrében – tiszti kivitelű, teljes egészében aranyozott volt. Először a korábbi beavatkozások kerültek eltávolításra, majd lézeres hegesztéssel és ragasztással történt a szerkezeti stabilitás visszaállítása. A sisaksüveg és a nyakvért hiányzó részei, továbbá a szemernyő, a csat, a kócsagforgó-hüvely és a hüvely-fedőgomb – analógiák alapján – sárgarézből, eredeti technológiával készültek, míg az oroszlán-fej rozetta, a pikkelyszalagok és a szárny galvanoplasztikával. A galvanikus úton újraaranyozott tárgyon a mintázatok háttere fekete lakkozást kapott, a korabeli megjelenést követve.

Restaurálás után

Csornai hun diadém nemes másolata

A Magyar Nemzeti Múzeumtól érkezett egy félkérés 2019-ben, hogy készítsem el a csornai hun diadém nemes másolatát. Nem rekonstruált állapotra, hanem a jelenkori állapotú másolatra volt szükségük.

137 darab követ kellett egyedileg formára és méretre csiszolni, viszonylag rövid idő alatt, így a munkálatokban volt segítségem. Szerencsére viszonylag puha kövekről volt szó: gránát, karneol és borostyán. Jól jöttek az egyetem alatt Szabó János kőcsiszoló mester kurzusán tanultak, így képesek voltunk mi magunk elvégezni a kőcsiszolást.

1887-ben mikor megtalálták a diadémot, állítólag már töredezett volt, melyet később restaurátorok egy réz posztamensre ragasztottak fel. Ezt az állapotot kellett nekünk is lemásolni. A diadém töredezett, deformált részeit nekem is olyan módon kellett hajtogatni, deformálni, a széleket apró marókkal fogazottra készíteni, hogy az eredetire hasonlítson. Igazán szép feladat volt ezt a másolatot elkészíteni, remélem egyszer adódik alkalom az eredeti állapotában is rekonstruálni a diadémot.

A zempléni csésze rekonstrukciója

16-17. századi tollforgó rekonstrukciók

A 16–17. században a férfi viselet része volt, hogy fejfedőjükön madártollakat hordtak. A tollak típusa és darabszáma jelezte viselőjük társadalmi helyzetét, illetve katonai rangjukat is mutatta. A tehetősebbek igyekeztek ezeket a tollakat ékszerbe, ún. medályba vagy tollforgóba tűzni.

A tollforgók különlegessége, hogy egy stilizált madárszárnyat mintáznak, amely egy pálcán el tud forogni. Ezeket az ékszereket rendkívül gazdagon díszítették, az ötvösség technikai tárházának széles spektrumát alkalmazva: tűzzománc, drágakőfoglalás, filigrán, vésés, öntés, szegecseles, csavarozás stb.

Körülbelül 15 éve kutatom ezt a témát, és készítem a rekonstrukciókat történelmi hagyományőrzéssel foglalkozók számára.

Az aranybulla rekonstrukciója

2022-ben volt a 800. évfordulója, hogy II. András kibocsátotta az Aranybullát. Ennek emlékére forgattak egy televíziós sorozatot, melyhez szükség volt az aranybulla másolatára. Szerencsére több eredeti darab is túlélte az idők viharát, viszont az összes deformálódott és megkopott. Az aranyból készült pecsét két oldalú. Két darab magas finomságú, vékony, préselt aranylemezből készült egy palást közbeiktatásával, melyeket keményforrasztással állítottak össze. A palást felső és alsó részén egy-egy furatot készítettek, ahol átfűzték az okirat zsinórját, melyet viasszal rögzítettek. A viasszal való kitöltés minden fennmaradt darabnál csak részleges, így van ahol a vékony aranylemez nincs belülről alátámasztva és emiatt használat közben be is következett a deformálódás. A megrendelőnek viszont egy épp állapotú aranybullára volt szüksége, így újra keletett alkotnom, rekonstruálnom az aranybulla új kori, eredeti állapotát, melyhez elsőként a présformát kellett elkészítenem. Ehhez segítségemre volt egy az eredetiről vett szilikon negatív. A képeken az aranybulla két oldala látható, és mellette pedig a bronzból készült préseformák. A rekonstrukció készítéséről egy kisfilmet is készítettem, mely ezen a QR-kódon keresztül megtekinthető:

Palmettás gyűrű

Egy honfoglaláskori motívumot gondoltam újra, amit titán lemezbe véstem, igyekeztem ezt minél plasztikusabban kidolgozni. A honfoglaláskori tárgyakra jellemző, hogy a háttér aranyozták, így több színben is pompáztak a tárgyaik. A háttér itt is arany, viszont nem tűzi vagy galván technológiával készült, hanem tausírozással. 24 karátos arany drót lett belekalapálva a titánban kialakított "fészkekbe". Ezek az üregek úgy vannak kivésve, hogy ha keresztmetszetet nézünk, akkor az üreg fala, befelé tágul. Így mikor az aranyat beleteszem és elkalapálom, akkor az arany kitölti a réseket és beszorul. Továbbá a háttér alján apró tüskéket is kialakítok, amik beszűrődnek az aranyba és a kalapálás hatására visszahajolnak, amik szintén fogják a drága nemesfémeket a helyén. Sok munka és türelem kell hozzá, de időt álló és látványos. Régen sok tárgyat díszítettek ezzel a technológiával, főleg fegyvereket, manapság is előfordul késeken, vadászfegyvereken és órákon.

Az elkészült titán lemezhez készítettem egy gyűrűt ezüsből, amit két oldalán ugyanúgy díszítettem, mint a gyűrű fejét. Azon, hogy hogyan rögzítsem a két anyagot, a titánt és ezüstöt egymáshoz, sokat gondolkodtam, hiszen forrasztani nem tudom, így döntöttem a szegecselés mellett. A titánlemez közepére helyeztem egy furatot, amibe pontosan beleillett az ezüst gyűrűn kialakított szegecs, amit elkalapálva erős kötést tudtam létrehozni. Ebbe a szegecsfejbe alakítottam ki egy kőágyat, amibe egy sárga zafírt foglaltam, hogy ne bontsam meg a két szín, a sárga és szürke dominanciáját.

Sárkány talizmán

Pár éve az egyik múzeum raktárában vettem át restaurálásra tárgyakat, és amíg várnom kellett egy dokumentumra, addig gyorsan körbe néztem a raktárban. Az egyik polcon kiszúrtam valamit és amit láttam az teljesen ámulatba ejtett. Aprólékosan kidolgozott, plasztikusan kiemelkedő sárkányok köszöntek vissza a szamurájok legveszedelmesebb fegyverének számító katanáról. Ennek a kardnak nem csak a híres damaszkolt pengéjét készítették el hihetetlen precizitással és szaktudással, hanem a szerelékeit is. Teljesen lenyűgözött. Azóta bennem motoszkál, hogyan tudhattak ilyen apró, plasztikus mintákat vésni fémbe. Sokszor felmerült a gondolataimban és elkezdtem utánajárni. Ha olyan munka adódott, akkor igyekeztem belecsempészni a látottakból valamit, hogy gyakorolhassam a technikákat. És mostanra sikerült eljutnom oda, hogy elkészítsek egy tárgyat, amivel ennek az érdeklődésnek állíthassak tanúbizonyságot. Ehhez a választott motívum, hogy stílszerű legyek: egy sárkány, a Watatsumi, a japán tenger isten. Eredeti ábrázolásmódokat tanulmányoztam és azokat figyelembe véve véstem meg a saját ízlésemre. A sarvai és a nyelve rézből készült, a fogai és a tenger vízcseppjei ezüstből, a szeme pedig 24 karátos aranyból. Az alapanyagot tekintve eltértem az autentikusságtól és a mostanában általam nagyon megkedvelt titánt alkalmaztam. Az elkészült domborművet egy ezüst medálba foglaltam, ami pedig mokume gane függesztőt kapott.

Mokume gane karikagyűrűk

A mokume gane technológia Japánból származik, az elnevezés faerezet-mintázatot jelent. A 17. századtól vált jellemzővé különböző tárgyakon, elsősorban a szamurájkardok tsubáján. A mintázattal gyakran a fa erezetét igyekeztek utánozni, vagy a damaszkolt pengék mintázatára reflektáltak vele. A technológia hasonlít a damaszkoláshoz, azonban itt nem acélokat, hanem különböző színű nemes- és színesfémeket használnak. Ezek rétegezésével és a rétegek feltárásával érhető el az a minden esetben egyedi mintázat, amely a mokume gane sajátossága.

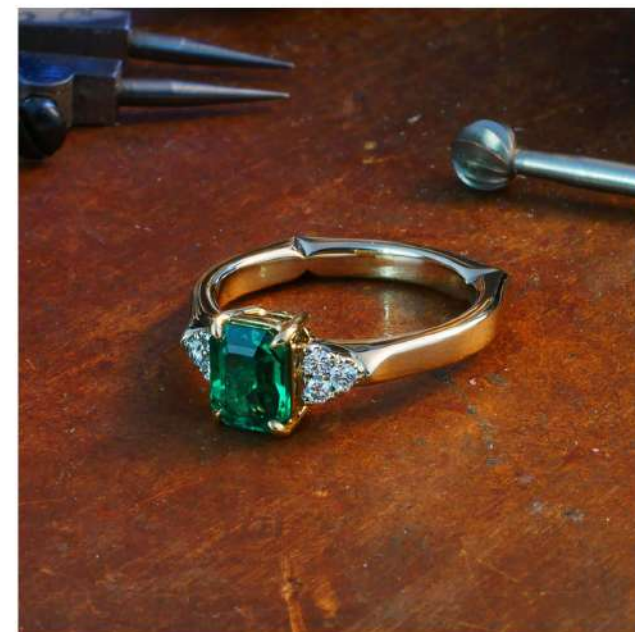
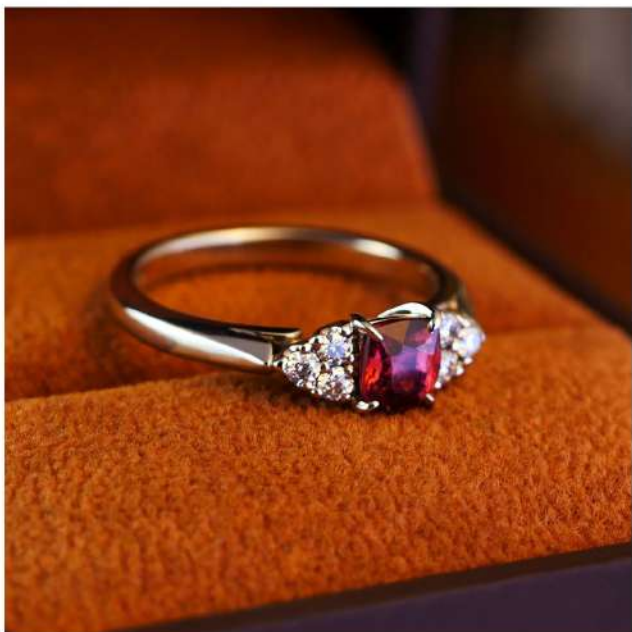
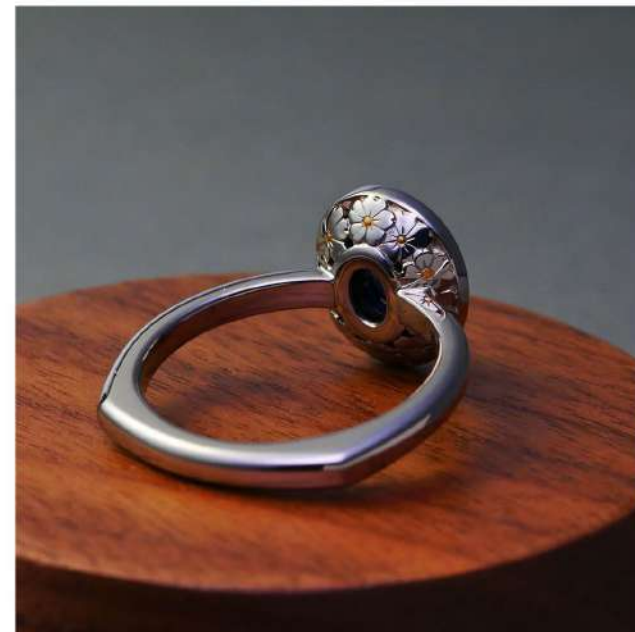
Kézi véséssel díszített karikagyűrűk

A vésés az ötvösművészet egyik legrégebbi technikája, és számomra különösen kedves. Mindig örömmel tölt el, amikor a megrendelők olyan karikagyűrűt kérnek tőlem, amelyet véséssel szeretnének díszíteni. Különösen kedvelem a stilizált növényi ornamentikákat, de a realisztikus levelek vésése is nagy örömet jelent számomra.

Egyedi eljegyzési gyűrűk

Megrendelésre készítünk egyedi eljegyzési gyűrűket. Szeretünk színes drágaköveket felhasználni, és mindig belecsempészni valamilyen jelképet vagy apró részletet, amely a jegyespárra utal. Például a két felső képen látható gyűrű esetében a gyűrű fejének alsó részére egy kis meglepetés került a hölgy számára: vésséssel kialakított cseresznyefa-virágok, amelyek közéjük színarany berakás került.

Kézi véséssel díszített pecsétgyűrűk

Az emberiség már a korai időktől használt pecséteket dokumentumok, tárgyak lezárására és eredetiségük igazolására. A pecsétnyomók féltve őrzött eszközök voltak, így hamar kialakultak belőlük a pecsétgyűrűk. Egy olyan ékszertípus, amely jelentést hordoz: megmutatja, ki vagy, honnan jöttél, és mi fontos számodra. Lehet rajtuk jelkép, családi címer, egy csoport szimbóluma vagy akár egy monogram. Különösen izgalmas maga a készítés folyamata, hiszen a pecsétet negatívban kell megvésni, hogy a lenyomata tökéletesen adja vissza a kívánt formát. Az aranybulla rekonstrukciója óta foglalkozom ezzel a technikával. A lehetőségek szerteágazóak: például az alsó sor közepén látható medál középírse is egy lenyomat – acélba vésett negatívba ezüst lett préselve.

Köszönöm a figyelmet!

Elérhetőségek:

facebook.com/BartaBalazsGoldsmith

instagram.com/bartabalazsgoldsmith

bartabalazsgoldsmith@gmail.com

+36305090227

Általam készített illusztráció a Magyar Östörténet 5. kiadványából